

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ԵՎՈՐԱԿԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

Մաս 3

Ծխախոտային կախվածության բուժման ծառայությունների և վերապատրաստման ծրագրերի հավատարմագրման եվրոպական ստանդարտներ

Դասախոսություն N7

Ծխախոտային կախվածության բուժման վերաբերյալ բուժաշխատողների վերապատրաստմանն ուղղված առաջարկություններ

Ծխախոտային կախվածության բուժման ծառայությունների և բուժում տրամադրող մասնագետների որակի ստանդարտներ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

- Հասանելի գրականության ուսումնասիրությունը բացահայտել է **բազմաթիվ հրահանգներ, ուղեցույցներ և ապացույցներ**, որոնք կարող են փոխակերպվել Եվրոպայում առողջապահական ծառայությունների վերաբերյալ բացահայտ պահանջների (Աղյուսակ 1):

Եվրոպայի խորհուրդ	
Առաջարկություն (1997) ⁵	Բժշկական տվյալների պահպանում
Անվտանգ դեղորայքի կիրառում	Անվտանգ դեղորայքի կիրառում
ResAP բանաձև (2003) ³	Մնուցումը հիվանդանոցներում
Առաջարկություն (2000) ⁵	Հիվանդների մասնակցություն
Առաջարկություն (2006) ⁷	Հիվանդների անվտանգություն
Առողջապահության Համաշխարհային Կազմակերպություն (ԱՀԿ)	
WHO-HEN-OBS-2009	Բժիշկների հմտություններ
Հիվանդանոցներում առողջության պահպանման չափորոշիչներ 2004	Առողջության խթանում
Ընդհանուր բնակչության շրջանում հիվանդացությունը և մահացիությունը նվազեցնելու ստուգացանկ	Վիրաբուժական ստուգացանկ
Հիվանդանոցների կատարողականի գնահատման շրջանակ: PATH	Կատարողականի չափորոշիչներ

Աղյուսակ 1: Առողջապահական ծառայությունների վերաբերյալ եվրոպական ստանդարտների նկարագրություն

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ (2)

Եվրոպական խորհուրդ (ԵԽ) հրահանգներ	
Հրահանգ 2005/36/ԵԽ	Մասնագիտական որակավորում
Հրահանգ 1995/46/ԵԽ	Մասնագիտական սովյալների վերամշակում
Հրահանգ 2011/24/ԵԽ	Հիվանդների իրավունքները առողջապահության ոլորտում

ԵԽ ուսումնասիրություններ	
Արյան հետազոտման համաեվրոպական չափորոշիչների մշակում (EU-Blood-Inspection)	Արյան հետազոտման կանոնակարգեր
Օրգանների դոնորության եվրոպական որակի չափորոշիչներ և մեթոդներ (ODEQUS)	Օրգանների դոնորություն
Հակաբիոտիկների կայունություն և նշանակում երեխաներին (ARPEC)	Հակաբիոտիկների օգտագործում
Եվրոպայում դեղորայքի ռացիոնալ օգտագործում (DRUM Europe)	Դեղորայքի օգտագործում
Հիվանդների անվտանգության և ինտենսիվ խնամքում որակի բարելավման խթանում (PROSAFE)	Ինտենսիվ խնամք
Լավագույն պալիատիվ խնամքի սահմանում (PPP)	Պալիատիվ /ամռքիչ/ խնամք
Ինտենսիվ խնամքում ռեսուսների օգտագործման միջազգային ծրագիր – իրականացման մեթոդաբանությունը և գինը չորս եվրոպական երկրներում (IPOC)	Ինտենսիվ խնամք
Արյան հետազոտման համաեվրոպական չափորոշիչների մշակում (EU-Blood-Inspection)	Արյան հետազոտման կանոնակարգեր
Օրգանների դոնորության եվրոպական որակի չափորոշիչներ և մեթոդներ (ODEQUS)	Օրգանների դոնորություն

ԱՄՆ-ում և Ավստրալիայում իրականացված անկախ հետազոտությունները շեշտադրել են, որ հանրային և մասնավոր գործակալությունների միջև **ակտիվ համագործակցության կարիք կա** վերնից ներքև կառավարման և ներքևից վերև զարգացման միջև կոնֆլիկտը լուծելու համար:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ (3)

ՀԿ-ներ	
Վերակենդանացման խորհրդի եվրոպական ուղեցույցներ 2010	Վերակենդանացում
Բժշկական ոլորտի մասնագետների եվրոպական միություն	Բժշկական պրակտիկայի որակը
Բազելի հռչակագիրը	Շարունակական մասնագիտական կրթություն
Հիվանդների իրավունքների եվրոպական կանոնադրություն	Հիվանդների իրավունքներ
Երեխաների իրավունքների եվրոպական կանոնադրություն	Հիվանդների իրավունքներ
Գերոնտոլոգիայի միջազգային ասոցիացիա. Տարեց մարդկանց խմանքի չափանիշների կանոնադրություն	Հիվանդների իրավունքներ
Ճառագայթաբանության եվրոպական ասոցիացիա: Ճառագայթաբանության ոլորտում ռիսկերի կառավարում, 2004	Ճառագայթաբանություն
Եվրոպական բժշկական և առողջապահական ֆեդերացիա (HOPE), 2010	Քրոնիկ հիվանդություններ

Ստանդարտացման եվրոպական կոմիտե (CEN)	
EN ISO 22870:2006 (POCT) Որակի և կոմպետենցիաների նկատմամբ պահանջներ (ISO 22870:2006)	Մանուալ թերապիա
EN 16224:2012 Մանուալ թերապիայի կազմակերպում	Բուժման վայրում կատարվող տեստավորում
WS068001 Առողջապահական ծառայություններ-Առողջության ստուգման որակական չափորոշիչներ	Առողջության ստուգում
00414001 Հենաշարժական համակարգի՝ ոսկրաբանական ծառայությունների տրամադրում	Ոսկրաբանական ծառայություններ
CEN/TC 403 Էսթետիկ բժշկական ծառայություններ	Էսթետիկ վիրաբուժություն

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏ ՓՈԶԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

Ծխախոտային կախվածության բուժման վերաբերյալ վերապատրաստման թիրախային խումբը ներառում է ծխելը դադարեցնելու ծառայության խորհրդատուներին և համակարգողներին կամ ծխելու դադարեցման թեժ գծի խորհրդատուներ և բոլոր նրանք, ովքեր խորհուրդ են տալիս մարդկանց, թե ինչպես թողնել ծխելը:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏ ՓՈՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

- Ծխախոտային կախվածության բուժման վերաբերյալ **վերապատրաստման պատասխանատու** Եվրոպական բոլոր լիազոր մարմինները պետք է քայլեր ձեռնարկեն, որպեսզի
 - **Վերապատրաստեն ողջ բուժանձնակազմին՝ տրամադրելու** հասանելի լավագույն ուղեցույցներին համապատասխան ծխելը դադարեցնելու վերաբերյալ **հակիրճ խորհրդատվություն** և, հնարավորության և անհրաժեշտության դեպքում, հիվանդին ուղեգրելու ծխելը դադարեցնելուն ուղղված հանրային ֆինանսավորմամբ այլ ծառայություններ:
 - **Ապահովեն, որպեսզի ծխելը թողնելու հարցում մարդկանց աջակցելու ձևերի մասին դասընթացը** առողջապահության ոլորտում բակալավրիատի և հետբուհական կրթության հիմնական ուսումնական պլանի մասը կազմի
 - **Ապահովեն և պահպանեն վերապատրաստման** և շարունակական մասնագիտական զարգացման **հասանելիությունը**
 - Տրամադրեն լրացուցիչ **վերապատրաստում այն մասնագետներին, ովքեր աշխատում են հատուկ խմբերի հետ**
 - **Խրախուսեն և վերապատրաստեն առողջապահության ոլորտի մասնագետներին,** որպեսզի նրանք հարցնեն իրենց հիվանդներին ծխախոտի օգտագործման բոլոր ձևերի մասին և տեղեկացնեն երկրորդային ծխի ներգործության վտանգների մասին:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏ ՓՈՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ (2)

- Եվրոպայում հավատարմագրված վերապատրաստում իրականացնող կազմակերպությունները տարբեր են՝ համատարմագրված համալսարաններից մինչև այլ պետական կազմակերպություններ կամ ճանաչված ազգային վերապատրաստման կառույցներ:
- Ծիւելը դադարեցնելու վերաբերյալ վերապատրաստման հիմնական ստանդարտը վերաբերում է **երկու հիմնական ոլորտների**
 - գիտելիք
 - հմտություններ
- Այդ ստանդարտը **վերաբերում է ծրագրերի բովանդակությանը և վերապատրաստումից ակնկալվող արդյունքներին:**

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏ ՓՈՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ (3)

■ Մեծ Բրիտանիայի Առողջապահության ազգային ծառայության վերապատրաստման ստանդարտները վերաբերում են ծխելը դադարեցնելուն ուղղված միջամտությունների երեք տարբեր մակարդակներում իրականացման համար պահանջվող նվազագույն տարրերին և մոդուլներին.

- Համառոտ իրավիճակային խորհրդատվություն.
- Համապատասխանում է բժշկական համալսարանի ուսումնական պլանին
- Ինտենսիվ դեմ-առ-դեմ
- Խմբային

Հիմնված բժշկական/ հոգեբանական/ բուժքույրական հետբուժական ուսումնական պլանի վրա

Աղյուսակ՝ Առողջության ազգային ծառայությունների ծխելը դադարեցնելու դասընթացի գնահատման չափանիշներ

1. Դասընթացն ավարտելու ապացույց
2. Դասընթացի ընթացքում շարունակական գնահատում (միջանկյալ գնահատում)
3. Դասընթացի ավարտին գիտելիքների և հմտությունների գնահատում
4. Դիտարկումների միջոցով ծառայության իրականացման ընթացքում գիտելիքների և հմտությունների գնահատում:
5. Ստացած գիտելիքներն ու հմտությունները պրակտիկայում կիրառելու վերաբերյալ ապացույցների տրամադրում՝ շարունակական մասնագիտական զարգացման պորտֆոլիայի կիրառության միջոցով:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ՝ «ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ» ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Հիմնավորումը

- Ծխախոտի պատճառով ամբողջ աշխարհում տարեկան 6 միլիոն մարդ է մահանում, և հաշվարկված է, որ այս թիվը 2030թ կհասնի 8 միլիոնի:
- Միայն Եվրոպայում տարեկան շուրջ 500 000 մարդ է մահանում ծխախոտի պատճառով:
- Բացի մահացությունների թվից, ծխախոտի օգտագործումը վնասում է շրջակա միջավայրը և կարևոր տնտեսական բեռ է առաջացնում:

Վերապատրաստման ծրագրի/Դասընթացի բովանդակությունը.

- Ծխախոտի համաճարակը Եվրոպայում և ողջ աշխարհում
- Ծխախոտի օգտագործմանը դրդող գործոնները
- Ծխախոտային կախվածության դեղաբանական հիմքը
- Ծխախոտի օգտագործման առողջական վնասները
- Ծխախոտի օգտագործման այլ հետևանքները (օր.՝ միջավայրային, տնտեսական)
- Ծխախոտի դեմ պայքարի մոտեցումները
- Բժշկի դերը ծխախոտի դեմ պայքարում
- Ծխախոտի դեմ պայքարի օրենսդրություն:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ՝ «ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ» ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ (2)

Ուսուցման մեթոդները

- Բժշկական համալսարանի սկզբնական տարիներին ուսուցումը տեսական բնույթ է կրում, և ավելի գործնական ուսուցումն իրականացվում է կլինիկական ուսուցման ընթացքում (4 – 6 տարիներ):

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ	ԹԻՐԱԽՆԵՐ	ԺԱՄԱՆԿ և ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐ		
		Նախա-կլինիկական	Կլինիկական	Բնորոշում տուրա
Տեղեկություն ծխախոտի օգտագործման տարածվածության և ծխել սկսելուն նպաստող գործոնների վերաբերյալ	Ծխախոտի օգտագործման համաճարակաբանական հատկություններ (անձ, վայր, ժամանակ, և այլն)	B2		
Տեղեկություններ ծխախոտի օգտագործման վնասների վերաբերյալ	Ծխախոտի օգտագործումն ու դրա ազդեցությունն առողջության վրա	B1		
	Ծխելու ազդեցությունը շնչառական համակարգի վրա	B1	B2	
	Ծխելու ազդեցությունը սիրտ-անոթային համակարգի վրա	B1	B2	
	Ծխելու ազդեցությունը թաղցկեցի առաջացման և արյունաստեղծ համակարգի վրա	B1		
	Ծխելու ազդեցությունը միզասեռական համակարգի վրա	B1		
	Ծխելու ազդեցությունը հղիության և երեխաների վրա	B1		
Ծխախոտային կախվածությունը և դրա կարևորությունն անհատների և հասարակության համար	Ծխախոտային կախվածության նյարդա-կենսաբանական հիմքերը	B1	B2	
	Ծխախոտային կախվածության կոգնիտիվ և վարքաբանական ասպեկտները	B1	B2	
Ծխախոտի օգտագործման ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա	Փակ տարածքներում օդի որակն ու աղտոտող նյութերը	B1		
	Օդի աղտոտվածությունը, հրդեհի վտանգները	B1		
Ծխախոտի օգտագործման սոցիալական և տնտեսական ազդեցությունը	Անհատների վրա ազդեցությունը	B2		
	Համայնքի վրա ազդեցությունը	B2		
Ծխախոտի դեմ պայքարի օրենսդրական դաշտը	Միջազգային մակարդակ (Ծխախոտի դեմ պայքարի մասին շրջանակային կոնվենցիան)	B2		
	Ազգային մակարդակ (ազգային օրենսդրություն)	B2		
Ծխախոտի դեմ պայքարի կոնցեպտը և դրա ռազմավարությունը	MPOWER Ռազմավարություն	B2		
	Համապատասխան ազգային օրենսդրություն, օրինակ՝ Ծխախոտի դեմ պայքարի ազգային ծրագրեր	B2		

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ՝ « ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ» ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ (3)

Տեսական դասընթացի տևողությունը նվազագույնը 10-12 ժամ է:
 Տեսական դասընթացի համար օգտագործվում են դասախոսություններ, փոքր խմբային քննարկումներ, պանելային քննարկումներ և դեպքերի օրինակներ:
 Այս ամենի նպատակը ուսանողների շրջանում ծխախոտին առնչվող խնդիրների վերաբերյալ տեղեկացվածության բարձրացումն է:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ	ԹԻՐԱԽՆԵՐ	ԺԱՄԱՆԱԿ և ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐ		
		Նախա-կլինիկական	Կլինիկական	Ինտերնետային
Բժիշկների դերը ծխախոտի դեմ պայքարում և նրանց վարվելակերպը	Ծխախոտ չօգտագործող բժիշկը որպես օրինակ	2 B	2 B D	3 B D
	Օգնել ծխողներին թողնելու ծխելը, ներդնել 5A և 5R սկզբունքները	1 B	3 B D3	3 B D3
	Ծխելը դադարեցնելու՝ ապացուցողական բժշկությամբ հիմնավորված մեթոդներ		2 B	
	Ծխելը դադարեցնելը կլինիկական պրակտիկայում			3 B
	Ախտադարձերի կանխարգելում			3 B
	Ծխելու դեմ պայքարում քարոզչություն և առաջնորդություն	2 B	3 B D3	3 B D3
	Տեղեկացվածություն և պայքար ծխախոտ արտադրողների գործունեության վերաբերյալ	2 B	3 B D3	3 B D3
	Ծխախոտի դադարեցումը բնակչության հատուկ խմբերում՝ վիրահատվածներ, Թ-ԲՕՇ, սիրտանոթային, հոգեբուժական խնդիրներով հիվանդներ			3 D
	ԶԼՄ-ների դերը ծխախոտի դեմ պայքարում	2 B		
Ծխախոտի դեմ պայքարն առօրյա կյանքում և համապատասխան կառույցների հետ աշխատանք	Պետական և ոչ-պետական կառույցների դերը ծխախոտի դեմ պայքարում	2 B		

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ՝ « ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ» ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ (4)

Կոզնիտիվ դաշտ

- **B1:** Իմանալ (վերհիշել, հաշվել, սահմանել), օրինակ՝ ծխախոտի օգտագործման տարածվածության մասին գիտելիք, տարածվածությանը նպաստող գործոններ, ծխախոտի օգտագործման առողջական հետևանքների թվարկում՝ ըստ օրգան-համակարգերի:
- **B2:** Հասկանալ, կիրառել, վերլուծել, գնահատել, օրինակ՝ ծխախոտի օգտագործման առողջական հետևանքների կենսաբանական և ֆիզիոլոգիական մեխանիզմներ, բացատրել ծխախոտի օգտագործման միջավայրային ազդեցությունները և տնտեսական բեռը:
- **B3:** B2 գիտելիքի գործածությունն իրական կյանքում (հիվանդների հետ աշխատանքում) (հիվանդության պատմության կազմում, գնահատում և որոշում), օրինակ 5A-երի մեթոդի կիրառում, ծխողին օգնության առաջակում, բուժման տարբերակների մասին տեղեկատվության տրամադրում:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ՝ « ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ» ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ (5)

Ընկալման/պերցեպտիվ դաշտ

- **D1:** Տեղեկացվածություն, օրինակ՝ իմանալ ծխախոտային արդյունաբերության մարքեթինգային մեթոդները
- **D2:** Մոտեցում/վերաբերմունք, օրինակ՝ հաշվի առնել ծխախոտային արդյունաբերության մարքեթինգային մեթոդները և դրանց հակազդելու կարևորությունը
- **D3:** Վարքագիծ, օրինակ՝ կազմել և կիրառել ծխախոտային արդյունաբերության մարքեթինգային մեթոդներին հակազդելու պլան:

Գնահատում

- Գնահատում ծրագրից առաջ և հետո իրականացվող թեսթերի միջոցով: Մինչև ծրագրի սկսվելը (օրինակ՝ 1-ին տարում) և կրթությունն ավարտելուց հետո (օրինակ՝ ավարտական տարում) ուսանողներին գրավոր թեսթ է տրվում: Ուսանողների անունները չեն նշվում

ԱՌԱՋԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎՐՈՊԱՅՈՒՄ ՀԵՏԲՈՒՀԱԿԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Դասընթացի նպատակները

- մասնակիցներին ծխախոտային կախվածության կանխարգելման, ախտորոշման և բուժման ուսուցանումն է:

Նպատակի նվաճումը

- Ծխախոտի համաճարակը
- Ծխախոտի օգտագործմանը դրդող գործոնները
- Ծխախոտային կախվածության դեղաբանական հիմքը
- Ծխախոտի օգտագործման առողջական վնասները
- Ծխախոտի օգտագործման այլ հետևանքները (օր.՝ միջավայրային, տնտեսական)
- Ծխախոտի դեմ պայքարի մոտեցումները
- Բժշկի դերը ծխախոտի դեմ պայքարում
- Ծխախոտի դեմ պայքարի օրենսդրությունը (միջազգային և ազգային)
- Երկրում ծխախոտի դեմ պայքարի ծառայությունները
- Ծիելը դադարեցնելու կենտրոնի հիմնում և ղեկավարումը:

ԱՌԱՋԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎՐՈՊԱՅՈՒՄ ՀԵՏԲՈՒՀԱԿԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ (2)

Դասընթացի մեթոդները

- Երկու մաս՝ հեռահար ուսուցում և դեմ-առ-դեմ ուսուցում
- Կազմակերպվում է Առողջապահության նախարարության կամ լիազորված համալսարանների կողմից:
- Մասնակիցների առավելագույն թիվը՝ 25

Գնահատում

- Հաջողությունը թեստերի միջոցով գնահատվում է ծրագրից առաջ և հետո և հաջողությամբ ավարտած մասնակիցներն Առողջապահության նախարարության կամ կառավարման այլ մարմնի կողմից վկայական են ստանում:
- Տրվում են բանավոր մեկնաբանություններ
- Որակավորված բժիշկներն իրավասու են հիմնելու և ղեկավարելու ծխելը դադարեցնելու կենտրոն:

Վերապատրաստման դասընթաց թոքաբանների համար

- Եվրոպայի ռեսպիրատոր բժշկության միությունը (ERS) 2007 թ. տպագրել է քրոնիկ օբստրուկտիվ թոքային հիվանդություն ունեցող հիվանդների շրջանում ծխելը դադարեցնելու վերաբերյալ մենագրություն:

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ ԹՈՔԱԲԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ : ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՓՈՐՁԸ

Ծրագիրն իրականացվել է «Թուրք թոքաբանների ասոցիացիայի» կողմից Պֆայզեր Միջազգային հիմնադրամի ֆինանսական աջակցությամբ (Ծխախոտի դեմ պայքար և քաղաքականություն միկրո-գրանտներ): Ստանդարտացված «մոդուլային» ծրագիրը կազմվել է «Թուրք թոքաբանների ասոցիացիայի» շրջանակներում գործող «Ծխախոտի դեմ պայքարի աշխատանքային խմբի» անդամների կողմից: Այնուհետև 40 թոքաբաններ վերապատրաստվել են որպես վերապատրաստողներ կազմելով հիմնական վերապատրաստող թիմը: Վերապատրաստման դասընթացի ծրագիրն էլեկտրոնային ԶԼՄ-ների միջոցով հասանելի էր հիմնադրամի բոլոր անդամներին: Ընդհանուր առմամբ 765 մասնակիցներ ավարտել են էլեկտրոնային դասընթացը: Էլեկտրոնային դասընթացի նպատարին էր 2 Ա-երը (հարցնել և խորհուրդ տալ) ներառել թոքաբանների մասնագիտական պրակտիկայում: Յուրաքանչյուր մոդուլի ավարտին մասնակիցները պատասխանում էին մոդուլի հիմնական կետերին վերաբերող հարցերին: Էլեկտրոնային ծրագրի ավարտին մասնակիցները ցանկություն հայտնեցին մասնակցելու մեկօրյա դեմ առ դեմ դասընթացին (փաստացիորեն բոլոր 765 մասնակիցները մասնակցեցին դեմ առ դեմ դասընթացին): Այս դասընթացները իրականացվեցին կենտրոնական վերապատրաստող թիմի անդամների կողմից, ովքեր ներկայացնում էին Թուրքիայի 18 մարզերը: Դեմ առ դեմ դասընթացի ավարտից հետո մասնակիցները ձեռք էին բերել համապատասխան ունակություններ գործնականում ծխողներին ծխելը դադարեցնելու օգնություն տրամադրելու համար: Բոլոր մասնակիցները ծրագիրը գնահատեցին «լավ» կամ «շատ լավ» հաշվի առնելով և՛ բովանդակությունը, և՛ ծրագրի արդիականությունը:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ ՉԱՐԳԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

- Եվրոպայում ծխելը դադարեցնելու ծառայությունների տրամադրում այլ մասնագետների՝ հոգեբանների, բուժքույրերի, առողջապահական քաղաքականություն մշակողների համար
- Ծխելը և ծխելու դադարեցումը պետք է լինեն ծխողների հետ աշխատող առողջապահության ոլորտի բոլոր մասնագետների **բազային վերապատրաստման հիմնական ուսումնական ծրագրի բաղադրիչ**:
- **Առողջապահության մասնագետների** վերապատրաստումը պետք է ծխելը դադարեցնելու ծրագրի առանցքային մասը կազմի:
 - Խնայված ժամանակ և ֆինանսական միջոցները պետք է ուղղորդվեն այս ուղղությամբ (B մակարդակի ապացույց):
- Ծխելը դադարեցնելու վերաբերյալ վերապատրաստումը պետք է ֆինանսավորվի վերապատրաստման համար նախատեսված առկա բյուջեից և պետք է առաջնահերթ համարվի (B մակարդակի ապացույց):

ԾԽԵԼՈՒ ԴԱԴԱՐԵՑՄԱՄԲ ԶԲԱՂՎՈՂ ԲԺԻՇԿՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐ

- Ծխողին շրջապատող միջավայրը և մշակույթը կարող են էականորեն տարբեր լինել:
- Առողջապահական համակարգերը նույնպես կարող են տարբեր լինել՝ կապված ռեսուրսների և առաջնահերթությունների հետ:
- Ծխելը դադարեցնելու հմտությունների վերաբերյալ պետք է վերապատրաստվեն այն բուժաշխատողները, ովքեր ունակ են իրենց ժամանակից և ռեսուրսներից տրամադրելու ծխելու դադարեցմանը, ներառյալ նվազագույնը 6 ամսվա շարունակական վերահսկողության ժամանակը:

ԾԽԵԼՈՒ ԴԱԴԱՐԵՑՄԱՄԲ ԶԲԱՂՎՈՂ ԲԺԻՇԿՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐ (2)

Դասընթացի բովանդակությունը

Առաջակվում է դասընթացը կազմակերպել երեք օրվա տևողությամբ.

- 1. Բազային դասընթացի վկայական/հավաստագիր (2 օր)**՝ Որակավորման համար պարտադիր է ներկա լինել դասընթացի առաջին երկու օրերին: Բովանդակություն. 50% տեսություն, 50% պրակտիկա (վարքային-կոգնիտիվ թերապիա, մոտիվացնող հարցազրույց, և ծխելը դադարեցնելու պրակտիկ աշխատանք):
- 2. Խորացված դասընթացի /վկայական կամ հավաստագիր (լրացուցիչ 1 օր՝ հիմնական դասընթացն ավարտելուց հետո)**՝ Խորացված դասընթացի հավաստագրի համար բազային հավաստագրից բացի պահանջվում է նաև հետևյալը.
 - Բազային դասընթացից 3 կամ 6 ամիս անց մեկօրյա (3րդ օր) վերահսկելական դասընթաց;
 - 30 րոպեանոց գրավոր քննություն՝ կենտրոնանալով 3րդ օրվա նյութերի վրա;
 - 3 հիվանդների դեպքերի վերլուծություն, ձևանմուշին համապատասխան գրավոր կլինիկական գեկույցներ,
 - Մասնակցի կողմից իրականացվող անհատական կամ խմբային խորհրդատվության ստուգում՝ 3 դեպքերի դիտարկումներ (դեմ առ դեմ կամ հեռախոսով):

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բազային դասընթացի բովանդակությունը (1 և 2 օրեր)

T=Տեսություն և P=Պրակտիկա

- T** = Ներածություն: Ծխախոտի օգտագործման հիմնական առողջական հետևանքների, ծախսերի, կախվածության, ինչպես նաև ծխախոտի օգտագործման և կանխարգելման տարբեր կողմերի ամփոփ նկարագիր:
- T** = Ծխախոտի օգտագործման ռիսկը՝ առավել մանրամասն և թողնելու օգուտները:
- T** = Ծխելը դադարեցնելու մեթոդները (Քոքրեյնի գրադարան, www.treatobacco.net), արդյունքի գնահատման մեթոդները
- P** = Խորհրդատվության և պացիենտի կրթման մեթոդները
- P** = Ծխելը դադարեցնելը գործնականում, անհատական խորհրդատվության ընթացակարգերը, ախտադարձի կանխարգելում, պացիենտի կրթում և վերահսկողություն
- T** = Ծխախոտային կախվածություն, գրկանքի համախտանիշի դեղորայքային բուժում
- T** = Տարբեր խմբերի հետ և տարբեր պայմաններում աշխատելու մեթոդներ, նյութեր և այլ ռեսուրսներ:
- T** = Ընտրովի/ոչ պարտադիր բովանդակություն: օրենսդրություն, ծխախոտի գովազդ, գլոբալ խնդիրներ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ (2)

Շարունակական փուլի /follow up/-ի բովանդակություն (օր 3)

Պարտադիր բաղադրիչներ.

- **Գիտելիքի թեստ/ստուգում.** 0.5 ժ, 10 հարցեր, 5 բազմակի ընտրության պատասխան ունեցող + 5 հարցեր՝ բաց շարադրանքի համար նախատեսված
- **Խմբային բուժում.** 2.5 ժամի համար նախատեսված հարցերի և պատասխանների քննարկման պլանավորում, ներառյալ՝ խմբի լիդերի դերը, հանդիպումների կառուցվածքը, մասնակիցների հավաքագրման և խմբի կառուցման հարցերը, փաստաթղթերի լրացում:
- **Անհատական բուժում.** Փոքր խմբերում քննարկումներ/ փորձի փոխանակում՝ մասնակիցների կողմից ներկայացված դեպքերի քննարկման միջոցով (2 ժ).

Ընտրովի/ոչ պարտադիր քննարկումներ.

- Օրվա հիմնահարցերը (1 ժ), օրինակ՝ նոր տարածաշրջանային հարցման արդյունքները, նարգիլեի, ծխախոտային այլ արտադրատեսակների օգտագործումը, նոր օրենսդրությունը, երկրորդային ծխախոտի ծուխը, դեղորայքային բուժումը երիտասարդների/դպրոցականների շրջանում, գենդերային, գլոբալ հիմնահարցերը, նոր նյութերը:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ (3)

Դասընթացի գնահատում

ավարտին բոլոր մասնակիցները պետք է հնարավորություն ունենան գնահատելու

- դասընթացի առաջին 2 օրերը
- դասընթացի բոլոր 3 օրերը:

I. 1-ին և 2-րդ օրերի գնահատման համար պետք է ընդգրկել հարցեր հետևյալի մասին.

- Ներածություն, դասավանդողներ, դասընթացի վայր
- Տեսական մասի բովանդակությունը
- Գործնական մասի բովանդակությունը

II. 3րդ օրվա գնահատման համար պետք է ընդգրկել հարցեր հետևյալի մասին.

- Տեսական մասի բովանդակությունը, օր 3
- Գործնական մասի բովանդակությունը, օր 3
- Առաջին, երկրորդ և երրորդ օրերի վարժանքները: Կազմակերպումը և բովանդակությունը
- Դասընթացն ընդհանուր առմամբ
- Քանի՞ հիվանդ եք բուժել բազային վերապատրաստումից (1-ին և 2րդ օրեր) հետո

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ (4)

Դասընթացի ժամանակ օգտագործվող նյութերը

- Գիտելիքի ստուգման հարցաշարեր
- Տնային առաջադրանքներին պատասխանելու և հիվանդների տվյալները լրացնելու ձևաթղթեր
- Դեպքերի սցենարներ՝ քննարկումների համար
- Դեղամիջոցների վերաբերյալ տեղեկատվական նյութեր
- Տեղեկություն շարունակական զարգացման և հմտությունների «վերաակտիվացման» հնարավորությունների ընթացակարգի վերաբերյալ

Ծիւնը դադարեցնելուն ուղղված դասընթացի անցկացման լիազորություն

Փորձագետների ազգային խորհուրդ պետք է ստեղծվի, որն ունենա լիազորություն՝ գնահատելու դասընթացային ծրագրերի առաջարկները:

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆ ՈՐԱԿԻ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԸ

- Ծխախոտային կախվածության բուժման մասնագետը (ԾԿԲՄ/TDTS)
 - այն մասնագետն է, ով ունի համապատասխան հմտություններ, գիտելիք և կրթություն՝ իրականացնելու ծխախոտային կախվածության բուժման համար ապացույցների վրա հիմնված միջամտություններ:
- ԾԿԲՄ-ն կարող է լինել առողջապահության բնագավառի ցանկացած մասնագետ և աշխատել տարբեր հաստատություններում, այդ թվում՝
 - Հիվանդանոցներ
 - համայնքային առողջապահական կենտրոններ,
 - առողջության պահպանման կազմակերպություններ,
 - բժշկական և ատամնաբուժական ծառայություններ,
 - կրթական հաստատություններ,
 - սոցիալական ծառայության գործակալություններ,
 - հանրային առողջապահական ծառայություններ,
 - ծխախոտային կախվածության բուժման կենտրոններ,
 - հեռախոսային թեժ գծեր,
 - թմրամիջոցներից կախվածության բուժման ծրագրեր,
 - հոգեկան առողջության կենտրոններ:
- ԾԿԲՄ-ները կարող են ընդգրկվել ոչ միայն բուժական գործընթացում, այլ նաև ծխախոտային կախվածության բուժման վերապատրաստման գործընթացում:

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆ ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ծխախոտային կախվածություն՝ գիտելիք և կրթություն

Մատչելի, պարզ և հավաստի տեղեկատվություն տրամադրել

- ծխախոտի օգտագործման,
- ծխելը թողնելու ռազմավարությունների
- բնակչության վրա ազդեցության շրջանակի
- ծխախոտի սպառման պատճառների և հետևանքների մասին:

Խորհրդատվական հմտություններ

- Ցուցաբերել խորհրդատվություն իրականացնելու տեսությունների և ռազմավարությունների արդյունավետ կիրառություն՝ համագործակցային փոխահաբերություններ ստեղծելու և բուժման մեջ պացիենտի ներգրավումը և փոփոխության ձգտումը խթանելու համար:

Գնահատող հարցազրույց

- Իրականացնել գնահատող հարցազրույց՝ բուժման պլանավորման համար անհրաժեշտ համապարփակ և ճշգրիտ տեղեկատվություն ստանալու համար:

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆ ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ (2)

Բուժման պլանավորում

- Կարողանալ կազմել բուժման անհատական պլան՝ օգտագործելով ապացուցողական բժշկությանը հիմնավորված ռազմավարություններ:

Դեղորայքային բուժում

- Տրամադրել դեղորայքային բուժման տարբերակների և դրանց օգտագործման մասին պարզ և ճշգրիտ տեղեկատվություն:

Ախտադարձի կանխարգելում

- Առաջարկել ախտադարձի կանխարգելման մեթոդներ և տրամադրել շարունակական աջակցություն ծխախոտային կախվածություն ունեցող անձանց:

Աշխատանք բարդ/հատուկ խմբի ծխողների հետ

- Կոմպետենտ լինել բնակչության տարբեր ենթախմբերի և առողջական հատուկ խնդիրներ ունեցող ծխողների հետ աշխատելիս:

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆ ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ (3)

Փաստաթղթերի լրացում և գնահատում

- Նկարագրել և օգտագործել անհատական առաջընթացի գրանցման մեթոդներ, ինչպիսիք են՝ հաշվառումը, ծրագրի փաստաթղթավորումը, արդյունքների չափումը և զեկուցումը:

Մասնագիտական ռեսուրսներ

- Օգտագործել պացիենտի աջակցության և մասնագիտական կրթության և խորհրդատվության համար հասանելի ռեսուրսները:

Օրենք և Էթիկա

- Հետևողականորեն օգտագործել էթիկայի կոդեքսը և հետևել առողջապահական հաստատության կամ տվյալ աշխատավայրի համար սահմանված կառավարական կարգին:

Մասնագիտական զարգացում

- Պատասխանատվություն ստանձնել շարունակական մասնագիտական զարգացման համար, ինչպես նաև մյուսների զարգացմանը նպաստելու հարցում:

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Ծխախոտի օգտագործման դադարեցման ծառայությունը

- Ցանկացած վայր, որտեղ առողջապահական ոլորտի մասնագետը զբաղվում է ծխախոտային կախվածության բուժմամբ՝ իբրև տվյալ ծառայության հիմնական նպատակ կամ նպատակներից մեկը
- SCCAN հաշվարկներով՝ Եվրոպայում գործում են ծխախոտի օգտագործման դադարեցման շուրջ 2500 ծառայություններ

Ծխելու դադարեցման ծառայությունները պետք է դերակատարում ունենան հետևյալ հարցերում.

- Բուժել ծխախոտային կախվածությունը և կենտրոնանալ ավելի ծանր դեպքերի վրա Կրթել/վերապատրաստել առողջապահության ոլորտի մասնագետներին ծխելու դադարեցման վերաբերյալ
- Իրականացնել գիտահետազոտական աշխատանքներ/ գնահատել ծխելը դադարեցնելու միջամտությունների արդյունավետությունը
- Առողջապահության ոլորտի մասնագետների և ընդհանուր բնակչության շրջանում տարածել ծխելու դադարեցման լավ գործելաոճը՝ սահմանափակելով վատի գործելակերպի հավանականությունը:
- Առողջության պահպանում

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ (2)

Ծխելու դադարեցման ծառայությունների երեք մակարդակները

1. Ծխելու դադարեցման մասնագիտացված միավորներ/կենտրոններ

- ծխելու դադարեցմանն ուղղված կենտրոն է, որտեղ աշխատում են առնվազն մեկ բժիշկ և երկու բուժաշխատող
- աշխատողներից առնվազն մեկն ունի ծխելու դադարեցման մասնագիտական որակավորում
- կենտրոնն ապահովում է դեղորայքի նշանակման և վարքային աջակցության տրամադրման,
- բոլոր պացիենտների համար CO մոնիթորինգի իրականացման,
- շարունակական վերահսկողության կազմակերպման և գնահատման ծառայություններ:

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ (3)

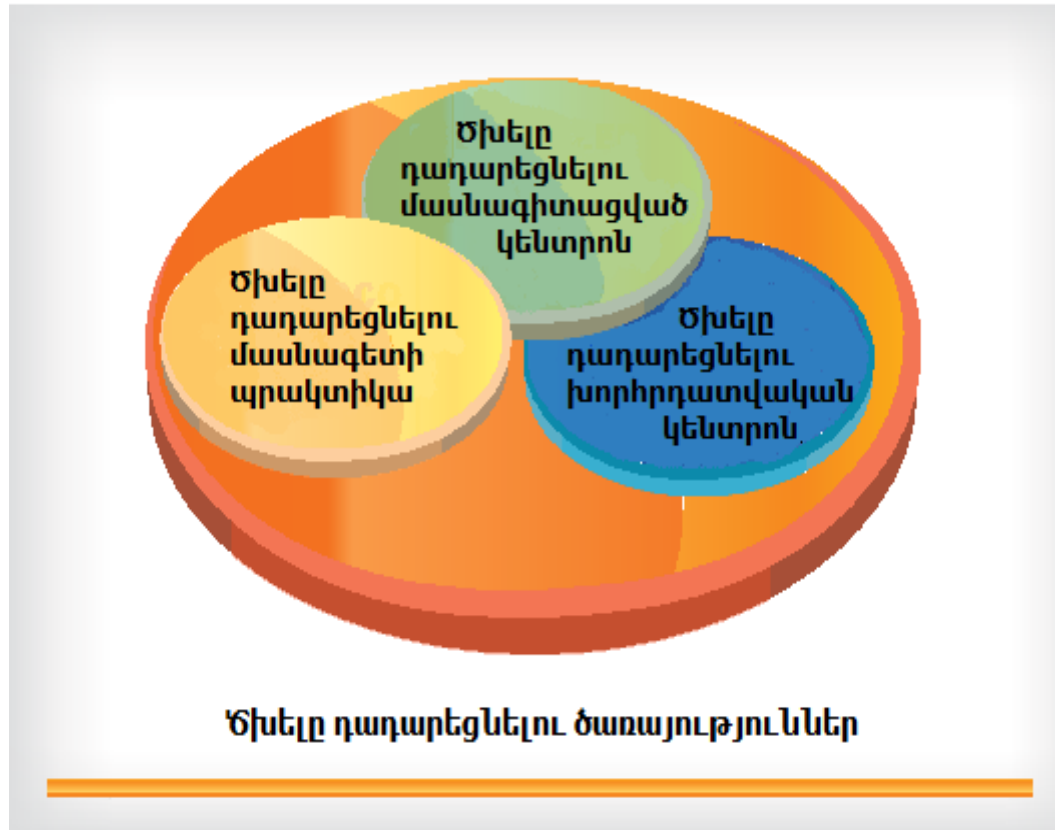
2. Ծխելու դադարեցման մասնագետի պրակտիկա

- բժշկական պրակտիկա է, որը մասնակիորեն կամ ամբողջապես ուղղված է ծխախոտային կախվածության բուժմանը դեղորայք նշանակելու կարողությամբ,
- սակայն չունի ծխելու դադարեցման կլինիկայի բոլոր հնարավորությունները՝ բուժման բազմաթիվ տարբերակների ընտրության համար:

3. Ծխելու դադարեցման խորհրդատվական կենտրոն

- կենտրոնի գործունեությունն ուղղված է ծխախոտային կախվածության բուժմանը, որտեղ անհրաժեշտ է ծխելու դադարեցման մասնագետ, բայց բժշկի հաստիքը ոչ պարտադիր է,
- սովորաբար նման կենտրոնում լինում են հոգեբան, բուժքույր կամ առողջապահական ոլորտի այլ մասնագետ, ովքեր խորհրդատուի դեր ունեն,
- դեղորայքի նշանակում տեղի չի ունենում, սակայն կարող է դեղաբանական աջակցության վերաբերյալ խորհուրդ տրվել:

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ (4)

Նկար ` Ծխելը դադարեցնելու ծառայությունների երեք մակարդակները (թարմացված e.SCCAN)

ԾԽԵԼՈՒ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ/ՄՏՈՐԱԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՈՒՄԸ

Որպես ծխելու դադարեցման մասնագիտացված միավորներ/ստորաբաժանումներ հավատարմագրված կենտրոնների համար շատ կարևոր է մարդկային և նյութական ռեսուրսներով օպտիմալ ապահովվածությունը:

Մարդկային ռեսուրսներ

- Թիմում մեկից ավելի առողջապահական ոլորտի մասնագետի առկայությունը բարձրանում է ծխելու դադարեցման հաջողության ցուցանիշները:
- Բժիշկներից, բուժքույրերից, հոգեբաններից, սննդաբաններից բաղկացած բազմամասնագիտական թիմը օպտիմալ է ծխելը դադարեցնելու ընթացքում ծխողների մեծ մասի կարիքները բավարարելու համար:
- Ծառայության բուժանձնակազմի անդամների թիվը պետք է բավարար լինի, որպեսզի պացիենտի կողմից ծխախոտային կախվածությունից բուժման հայտ ներկայացնելուց ոչ ուշ, քան 3 շաբաթվա ընթացքում հնարավոր լինի իրականացրել առաջին այցը:
- Կենտրոնի անձնակազմը պետք է բաղկացած լինի ծխախոտային կախվածության բուժման մեջ մասնագիտացած բուժաշխատողների բազմամասնագիտական թիմից (բարձր որակավորում ունեն այս ոլորտում և ծխախոտային կախվածության կանխարգելման, ախտորոշման և բուժման հարցում համարվում փորձագետներ, ամբողջական հաստիք են զբաղեցնում և վարձատրվում իրենց գործունեության համար):

ԾԽԵԼՈՒ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ/ՍՏՈՐԱԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՈՒՄԸ (2)

- Անհրաժեշտ է, որ ծխելու դադարեցման մասնագիտացված ստորաբաժանումներում աշխատող առողջապահական ոլորտի աշխատողները հավատարմագրված վերապատրաստում ունենան ծխախոտային կախվածության կանխարգելման, ախտորոշման և բուժման բնագավառում:
- Կենտրոնը նաև պետք է ադմինիստրատիվ անձնակազմ ունենա՝ ուղղորդելու համար հիվանդներին, պատասխանելու նրանց զանգերին, պահպանելու հիվանդների բժշկական քարտերը և կատարելու համապատասխան ադմինիստրատիվ գործառույթներ:
- Այս ռեսուրսների առկայությունը պետք է արձանագրվի փաստաթղթերում:
- Հավատագրման համար պետք է դիմել համապատասխան իրավասու մարմնին, ներկայացնելով կենտրոնում ամբողջական հաստիք զբաղեցնող, ծխախոտային կախվածության կանխարգելման, ախտորոշման և բուժման մասին համապատասխան վերապատրաստում ունեցող բազմամասնագիտական թիմի առկայության ապացույցները:

ԾԽԵԼՈՒ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ/ՄՏՈՐԱԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՈՒՄԸ (3)

Նյութական ռեսուրսներ

- Ողջ օրվա ընթացքում օգտագործման համար աշխատասենյակների առկայություն, ինչպիսիք են խորհրդատության սենյակ, ուսումնասիրությունների սենյակ, ադմինիստրատիվ սենյակ, սպասասրահ և հանդիպումների սենյակ:
- Ծխելու և ծխախոտի սպառման վերաբերյալ համակարգչային տվյալների բազա
- Ծխախոտի սպառման վերաբերյալ հատուկ կլինիկական գրառումներ/փաստաթղթեր
- Կլինիկական միջամտության ընթացակարգեր/ուղեցույցեր
- Ինքնօգնության նյութեր
- Գրասենյակային պարագաներ
- Տեսա-ձայնային սարքավորումներ
- Կլինիկական գործիքներ՝ ստետոսկոպ, ՋՃ չափող սարք, արտաշնչված օդում CO-ն չափող սարք, սպիրոմետր, էլեկտրասրտագրություն, հիվանդի քաշը և հասակը չափող համակարգեր՝ ներառյալ մարմնի զանգվածի ինդեքսի հաշվում, դեղորայքի օրինակներ/նմուշներ
- Օրգանիզմում նիկոտինի և կոտինինի չափման հնարավորություն
- Ծառայության համար հատկացված հեռախոսահամար:

ՀԱՐՑԱՇԱՐԵՐ ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

<p>Ինքնուրույն լրացվող պարտադիր հարցաթերթիկները</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Ծխախոտ օգտագործելու պրոֆիլը • Ծխախոտային կախվածության թեստ (Ֆազերստրոմի թեստ)
<p>Ինքնուրույն լրացվող առաջարկվող հարցաթերթիկները</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Տրամադրության գնահատման հարցաթերթ (ՏԳՀ) • Ծիւելը դադարեցնելու դրդապատճառները և խոչընդոտները գնահատող հարցաշար
<p>Այլ հարցաթերթիկներ (Ոչ ինքնուրույն լրացվող)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Բեյքի դեպրեսիան գնահատող սանդղակը (BDI)

ԾԽՈՂՆԵՐԻ ԱՅՆ ԽՄԲԵՐԸ, ՈՐՈՆՔ ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՂԵԳՐՄԱՆ ԿԱՐԻՔ ՈՒՆԵՆ

- Բարձր ռիսկի ծխողներ
- Բոլոր ծխողները
- Բնակչության հատուկ խմբեր

Առողջապահական համակարգի գործառույթներ

- Ծխելու դադարեցման մասնագիտացված ծառայությունների հավատարմագրումը մեծ մասամբ հիմնված է առողջապահական ծառայության որակի չափանիշների վրա: Ծխախոտային կախվածության կանխարգելման, ախտորոշման և բուժման որակի չափանիշները հետևյալն են.
- Ծառայությունը պետք է տրամադրվի 3 ձևաչափով.
 1. **Անհատական այցեր.** հիվանդի հետ նվազագույնը 6 հանդիպում՝ յուրաքանչյուր հանդիպումը նվազագույնը 15 րոպե տևողությամբ: Առաջին հանդիպումը պետք է տևի 30 րոպեից ոչ պակաս:
 2. **Խմբային խորհարդատվություններ.** պետք է տեղի ունենա 5-9 խմբային հանդիպում, որոնցից յուրաքանչյուրի տևողությունը պետք է լինի 45-90 րոպե:
 3. **Հեռախոսային խորհրդատվություններ.** այն ժամանակ, երբ հիվանդի համար կենտրոն այցելելը դժվար է, երբ պահանջվում է ոչ ինտենսիվ միջամտություն կամ երբ ուղղորդված միջամտության անհրաժեշտություն կա:

ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՕՐԻՆԱԿ

Առաջին հանդիպում
<ul style="list-style-type: none"> • Առաջին հանդիպումը կարող է լինել դեմ առ դեմ կամ իրականացվել խմբային հանդիպման շրջանակներում • Հնարավորություն է հանդիպել ծխողին, արձանագրել ծխախոտի օգտագործման փաստը, կրթել ծխախոտային միջոցների, առողջական վտանգների և ծխելը դադարեցնելու վերաբերյալ • Պետք է ծավալուն լինի՝ 30-60 րոպե
Շարունակական հանդիպումներ
<ul style="list-style-type: none"> • Շարունակական հանդիպումների քանակը հիմնականում 5-9 է, օրինակ՝ 2, 4, 8, 12, 26 շաբաթների ընթացքում, թեև հաճախականության այլ սխեմաներ ևս հնարավոր են, օրինակ՝ առաջին շաբաթվա ընթացքում լրացուցիչ ևս մեկ հանդիպում, կամ հանդիպում 1 տարի անց: • Շարունակական հանդիպման տևողությունը հիմնականում 15-30 րոպե է: • Կարող է բարելավել նաև հեռախոսային, ինտերնետային աջակցությամբ, կամ չծրագրավորված այլ հանդիպումներով • Աջակցությունը և տևողությունը պետք է հարմարեցած լինեն յուրաքանչյուր հիվանդի անհատական կարիքներին:

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Դասավանդման գործառույթներ

- Ծիւելը դադարեցնելու հարցում մասնագիտացած ստորաբաժանումներում աշխատող մասնագետներին խորհուրդ է տրվում **համապատասխան որակավորում և հավատարմագրում ունենալ** ծիւելու կանխարգելման, ախտորոշման և բուժման վերաբերյալ հոգեբուժության և հոգեբանության ոլորտներում, բժշկական ֆակուլտետներում, ինչպես նաև բուժքույրական ֆակուլտետում **դասավանդում իրականացնելու համար**:
- Այս ստորաբաժանումները նաև պետք է բավարարեն առողջապահական այլ ստորաբաժանումների **դասավանդման պահանջները**: Ստորաբաժանումներում աշխատող մասնագետները պետք է ծիւելու կանխարգելման վերաբերյալ վերապատրաստումներ իրականացնեն առողջապահական ոլորտի այն մասնագետների համար, ովքեր այս ասպարեզում քիչ ուսուցում են անցել:
- Ծիւելը դադարեցնելու հարցում մասնագիտացած ստորաբաժանումները **պետք է պատասխանատվություն վերցնեն** ծիւելու կանխարգելման, ախտորոշման և բուժման վերաբերյալ **կրթելու** մի շարք մասնագիտությունների՝ թոքաբանության, ընտանեկան բժշկության, կանխարգելիչ բժշկության և հանրային առողջապահության, այլ կլինիկական-վիրաբուժական մասնագիտությունների, հոգեբանության կլինիկական օրդինատորներին:

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ (2)

Գիտահետազոտական աշխատանքներ

- Ծխելու դադարեցման մասնագիտացված ստորաբաժանումը պետք է իրականացնի **գիտահետազոտական** այնպիսի **գործունեություն**, ինչպիսիք են համաճարակաբանական հետազոտությունները, կլինիկական հետազոտությունները կամ պարզ գիտահետազոտական աշխատանքները:
- Ծխելու դադարեցման ծառայությունները պետք է **գնահատեն իրենց գործունեությունները և տրամադրեն տեղեկատվություն**:
 - Տրամադրված տեղեկատվությունը ցույց կտա, թե ինչ հավանական հետազոտական ծրագրեր են նախատեսվում, և կբարելավեն ծխախոտային կախվածության կանխարգելման, ախտորոշման և բուժման պրակտիկան:
- Ծխելու դադարեցման ծառայությունները կարող են **մասնակցել գիտահետազոտական աշխատանքներին**
 - Հավաստագրված մարմնի աջակցությամբ, ծխելը դադարեցնելու ծառայությունները կարող են մասնակցել գիտական հետազոտությունների կառավարմանը
- Ծխելու դադարեցման ծառայությունները պետք է **իրենց գործունեության մասին տարեկան հաշվետվություններ ներկայացնեն` հավաստիացնելով, որ**.
 - Նոր հիվանդների և վերահսկող այցերի քանակը գրանցվում են;
 - Վեց ամիս անց ստուգվում և գրանցվում է կենտրոն այցելած բոլոր հիվանդների` ծխելու դադարեցման կարգավիճակը;
 - Ծխելու դադարեցման վերաբերյալ գրանցումները կատարվում են ստանդարտացված համակարգչային մեթոդով;

ԾԽԱԽՈՏԱՅԻՆ ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒԺՄԱՆՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ (3)

«Ոսկե» մակարդակի համատարմագրման համար անհրաժեշտ է ներկայացնել վերջին հինգ տարիների ընթացքում ստորաբաժանման կողմից իրականացված գիտահետազոտական գործունեության մասին փաստաթղթեր: Փաստաթղթերի մեջ պետք է ներառել հետևյալը՝

- գիտական հրապարակումներ (ազգային կամ միջազգային ամսագրերում նվազագույնը երեք հրապարակում),
- զեկույցներ միջազգային համաժողովներում (նվազագույնը երեք),
- տեղական համաժողովներում (նվազագույնը վեց):

Ծխախոտային կախվածության բուժման ծառայությունների դերը առողջության պահպանման գործում

- Ծխելու դադարեցման ծառայությունները պետք է խթանեն ծխախոտից ազատ առողջ ապրելակերպը հանրության, ինչպես նաև ծխողների շրջանում՝ անկախ ծխելով պայմանավորված հիվանդության առկայության փաստից: Այդ գործունեությունը պետք է իրականացնել ինչպես ծառայության դիմած պացիենտների, այնպես էլ ողջ համայնքի շրջանում:

Առաջարկություն

- ✓ ENSP Որակի ստանդարտների վրա հիմնված Եվրոպական ստանդարտացված հավատարմագրման համակարգ ներդնելիս պետք է հաշվի առնել ԱՀԿ-ի Եվրոպական տարածաշրջանի 53 անդամ երկրների բազմազանությունը, որոնք ունեն առողջապահական և կրթական համակարգերի տարբեր կառուցվածք և կազմություն: 00

ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ (ԾԴԾ) ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԱՈՒԴԻՑ

Ծխելը դադարեցնելու ծառայության (ԾԴԾ) ինքնուրույն աուդիտ		Չիրականացված (0)	Մասնակի իրականացված (1)	Կիսով չափ իրականացված (2)	Ամբողջովի իրականացված (3)	Իրականացված (4)	Ոչ կիրառելի (NA)	Դիտարկումներ
1. Ծխելը դադարեցնելու ծառայությունը հստակ սահմանում է, որ այն նախատեսված է ծխողներին բուժօգնություն տրամադրելու և ծխելու դադարեցում իրականացնելու համար								Նպատակ
1.01	«Ծխախոտ» (կամ դրան համարժեք) բառը տպված է ԾԴԾ-ն փաստաթղթերի և շինության մուտքի վրա	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
1.02	«Ծխախոտ» (կամ դրան համարժեք) բառն առկա է ծառայության ինտերնետային ներկայացման մեջ	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
1.03	ԾԴԾ-ն մասնագետների հետ կապ հաստատելու համար հեռախոսահամարի առկայություն	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
1.04	Եթե ԾԴԾ-ը գրանցված է մարզային կամ ազգային մակարդակով, ապա այն պետք է առկա լինի տվյալ ցուցակում	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
1. ԾԴԾ-ն ապահովված է համապատասխան մարդկային և նյութական ռեսուրսներով իր առջև դրված նպատակին հասնելու համար								Ռեսուրս
2.01	ԾԴԾ-ն անձնակազմը բավարար ժամանակ ունի առաջին հանդիպում իրականացնել 3 շաբաթից ոչ ուշ							
2.02	Ողջ անձնակազմը վերապատրասված է ծխելը դադարեցնելու ծառայություն տրամադրելու համար	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
2.03	Առնվազն անձնակազմի կեսն ունի ծխելը դադարեցնելու մասնագետի որակավորում	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
2.04	Նշանակված դեղորայքը լիովին հասանելի է	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
2.05	Խորհրդատվություն իրականացնելու համար համապատասխան սենյակի առկայություն (≥10քմ)	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
2.06	Առկա է 1 CO թեստավորող սարք/ Տարեկան 600 այցերի համար	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
2.07	Խորհրդատվական սենյակում համակարգչի առկայություն	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
2.08	Ծխողների համար ինքնագնահատման հարցարաններ (օր. Ֆագեստրոմի նիկոտինային կախվածության թեստ)	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
2.09	Ծխողներին ցուցադրելու համար դեղորայքի առկայություն	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	

ԾԽԵԼԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ (ԾԴԾ) ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԱՈՒԴԻՏ (2)

Ծխելը դադարեցնելու ծառայության (ԾԴԾ) ինքնուրույն աուդիտ	Զիրակա նացված	Մասնակի իրականացված	Կիսով չափ իրականացված	Ամբողջով ին իրականացված	Իրականացված	Ոչ կիրառելի	Դիտարկումներ						
1. ԾԴԾ-ն ընդունում է բոլոր ծխողներին, սակայն առանձնահատուկ խմանք է ապահովում առավել ծանր խնդիրներով ծխողներին: Եթե ԾԴԾ-ն որոշում է սպասարկել միայն հատուկ խմբի (օրինակ՝ ծխող կանանց), ապա այս որոշումը պետք է հստակորեն նշվի:							Հանրություն						
3.01	Նոր հիվանդների 50%-ից ավելին ունեն ուղեկցող հիվանդություններ, այլ կախվածություններ, ցածր եկամուտ կամ հղի են:						0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
3.02	ԾԴԾ-ից օգտվող հիվանդների առանձնահատկությունները հստակորեն նշված են (անցում 4-րդ կետին, եթե հասանելիության խնդիր չկա)						0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
1. ԾԴԾ-ը որդեգրել է ծխելը դադարեցնելու ոլորտում առկա լավագույն փորձն ու հուսալի ուղեցույցները							Լավագույն փորձ						
4.01	Կիրառվում են լավագույն փորձի առաջարկությունները						0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
4.02	Առաջին հանդիպման տևողությունն առնվազն 1/2 ժամ է						0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
4.03	ԾԴԾ տարածում է լավագույն փորձը այն մասնագետների շրջանում, ովքեր ծխելը դադարեցնելու մասնագետներ չեն						0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
1. ԾԴԾ-ը մասնակցում է ծխելը դադարեցնելու ոլորտում մասնագետների վերապատրաստմանն ու կրթությանը							Կրթություն						
5.01	ԾԴԾ-ը կրթում է բժիշկներին ծխախոտային կախվածության բուժման վերաբերյալ						0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
5.02	ԾԴԾ-ը ծխախոտային կախվածության բուժման վերաբերյալ վերապատրաստում է ոչ բժշկական կրթությամբ մասնագետներին						0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
1. ԾԴԾ-ն իրականացնում է ծխելը դադարեցնելու վերաբերյալ տեղային և/կամ ազգային գնահատման վերաբերյալ տեղեկության արձանագրում և տրամադրում							Չետագոտություն						
6.01	ԾԴԾ-ն իրականացնում է ծխելը դադարեցնելու վերաբերյալ տեղային և/կամ ազգային գնահատման վերաբերյալ տեղեկության արձանագրում և տրամադրում						0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	
6.02	ԾԴԾ-ը մասնակցում է ծխելը դադարեցնելու ոլորտում իրականացվող հետազոտություններին						0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	NA ☐	

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ